

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम् (मानितविश्वविद्यालयः)

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

आचार्यसेतुः (फलितज्यौतिषम्) - षष्ठपत्रम्
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2016-17

पत्रम् - ..... विषयः - .....
अध्येतुः नाम - ..... पञ्जीकरणसंख्या - .....
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः .....

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् .....

दिनाङ्कः .....

आचार्यसेतु: (फलितज्यौतिषम्) - षष्ठपत्रम्

विषयः ज्यौतिषशास्त्रपरिचयः 100 अङ्काः।

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः क

प्रश्नाः विंशतिः समाधेयाः

अङ्काः - 20 x 02 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन् विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five (25) questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. वेदाङ्गेषु ज्योतिषं किमुच्यते?
2. ग्रहेषु मनः कारकः कः?
3. कति मन्वन्तराणि सन्ति?
4. ज्योतिषस्य कति भेदाः?
5. ग्रहलाघवं केन विरचितम्?
6. "पञ्चस्वराः" ग्रन्थस्य लेखकः कः?
7. कति नक्षत्राणि सन्ति?
8. गण्डमूलनक्षत्राणि के सन्ति?
9. रिक्तातिथयः काः सन्ति?
10. मीनराशौ सूर्यः स्थिते सति कः ऋतुः भवति?
11. स्थिरराशयः के सन्ति?
12. मुहूर्तचिन्तामणिः कीदृशः ग्रन्थः?
13. श्रीकालिकाप्रसादशर्मा कस्य ग्रन्थस्य कर्ता?
14. 'ताजिकशास्त्रम्' कस्य रचना अस्ति?
15. श्रीगणेशदैवज्ञेन विरचितः प्रसिद्धः ग्रन्थः कः?
16. स्थिरकारणानि कति सन्ति कानि च तानि?
17. कमलाकारेण रचितः सिद्धान्तः ग्रन्थः कः?
18. कालपुरुषस्य हृदयः कः राशिः?
19. 'वेदाङ्गज्योतिषम्' केन विरचितम्?
20. षष्ठीतत्पराः कति विकलाः?

21. एकस्य नक्षत्रस्य मानं कति?
22. 'प्रश्नभूषणम्' कीदृशः ग्रन्थः?
23. मेषराशेः उदयमानं कति?
24. ग्रहेषु मन्दगतिकारकः ग्रहः कः?
25. चन्द्रग्रहणः कदा भवति?

खण्डः ख

प्रश्नाः - पञ्च समाधेयाः

अङ्काः - 05 X 08 = 40

टिप्पणीः अस्मात् खण्डात् पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकप्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains eight (08) questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. श्रीवराहमिहिरस्य कृतित्व-देश-काल-महत्त्वं व्याख्यायत।
2. मुहूर्तशास्त्रस्य प्राधान्यताम् अधिकृत्य निबन्धो लेख्यः।
3. होरापदार्थस्य निरूपणं सम्यग्रूपेण कुरुत।
4. कालपुरुषस्य द्वादशङ्गानि निरूप्य राशीनां स्थानं निरूपणीयम्।
5. त्रिपताकीचक्रे कति रेखाः भवन्ति सोदाहरणं प्रतिपादयत।
6. ग्रहाणां नैसर्गिमैत्रीचक्रं निर्मेयम्।
7. वेदाङ्गज्योतिषशास्त्रस्योपरि संक्षिप्तनिबन्धो लेख्यः।
8. विष्कुम्भादियोगानां नामानि लिखत।

खण्डः ग

प्रश्नाः - द्वौ समाधेयौ

अङ्काः - 02 X 10 = 20

टिप्पणीः अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येकप्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four (04) questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. ज्योतिषशास्त्रस्य प्रयोजनं विषयमधिकृत्य निबन्धो लेख्यः।
2. सिद्धान्तशास्त्रस्य विषयमधिकृत्य निबन्धो लेख्यः।
3. संहिताशास्त्रस्य विकासं महत्त्वं च विशदयत।
4. होराशास्त्रस्य महत्त्वं वर्णयत?

